

KRAJSKÝ ÚŘAD PLZEŇSKÉHO KRAJE

ODBOR ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Škroupova 18, 306 13 Plzeň

Vaše č. j.:
Ze dne:
Naše č. j.: PK-ŽP/22068/18
Spis. zn.: ZN/933/ŽP/18
Počet listů: 1
Počet příloh: 1
Počet listů příloh: 1

Vyřizuje: Ing. Martin Bůžek
Tel.: 377 195 327
E-mail: martin.buzek@plzensky-kraj.cz

Datum: 22.11.2018

Vážený vlastníkú lesa,

v průběhu letošního roku došlo v lesích na území Plzeňského kraje k dalšímu výraznému nárůstu poškození smrkových lesních porostů lýkožroutem smrkovým (kůrovce). Množství dříví napadeného tímto škůdcem dosáhlo ke konci měsíce října téměř 1 000 000 m³. Poškození lesních porostů kůrovcem se vyskytuje na celém území kraje, nejvíce jsou však zasaženy lesní porosty v územních obvodech obcí s rozšířenou působností Domažlice, Horažďovice, Nepomuk, Klatovy a Sušice. V této oblasti je soustředěno téměř 70% veškerého kůrovcem napadeného dříví.

I přes komplikace spojené s touto kalamitní situací (nedostatek těžebních kapacit, odbytové problémy, propad cen dříví) je nutné proti kůrovci soustavně zasahovat s cílem zmírnit rozsah jím způsobených škod v příštím roce. Při provádění všech zásahů proti tomuto škůdci je přitom vždy nezbytně nutné důsledně dbát na jejich účelnost a účinnost.

Krajský úřad Plzeňského kraje, odbor životního prostředí, jako orgán státní správy lesů, Vás proto vyzývá k tomu, aby se Vaše činnosti v ochraně lesa v nadcházejícím období až do doby jarního rojení kůrovce v roce 2019 (obvykle duben) zaměřily zejména na to, aby:

- bylo vyhledáno a zpracováno maximální množství aktivních kůrovcových stromů (stromy kůrovcem dosud neopuštěné),
- zpracování aktivních kůrovcových stromů bylo zásadně prováděno přednostně před těžbou kůrovcových souší (stromů kůrovcem již opuštěných) a způsobem zamezujícím dalšímu šíření kůrovce,
- v případě výskytu pelomů, vývrátů a dříví atraktivního pro rozvoj kůrovce bylo provedeno jejich zpracování v termínech dle vyhlášky¹,
- v souladu s vyhláškou (příloha č. 2) byla k zachycení jarního rojení kůrovce v roce 2019 připravena odchytová zařízení.

¹ vyhláška č. 101/1996 Sb., kterou se stanoví podrobnosti o opatřeních k ochraně lesa a vzor služebnímu odznaku a vzor průkazu lesní strážě

Na některé činnosti spojené s ochranou lesa proti kůrovci je možné na základě nařízení vlády č. 30/2014 Sb., o stanovení závazných pravidel poskytování finančních příspěvků na hospodaření v lesích a na vybrané myslivecké činnosti, ve znění pozdějších předpisů, získat finanční prostředky. Podrobnosti o podmínkách poskytování těchto finančních prostředků, ale i finančních prostředků na další činnosti související s hospodařením v lesích, lze nalézt např. na internetových stránkách Plzeňského kraje (<http://www.plzensky-kraj.cz/cs/kategorie/financni-prispevky-hospodareni-v-lesich>).

Ing. Stanislav Polák
vedoucí oddělení lesnictví a myslivosti

podepsáno elektronicky

Přílohy

Příloha č. 2 vyhlášky č. 101/1996 Sb., kterou se stanoví podrobnosti o opatřeních k ochraně lesa a vzor služebního odznaku a vzor průkazu lesní strážě

Rozdělovník

vlastníci lesa v Plzeňském kraji

Příloha č. 2 vyhlášky č. 101/1996 Sb., kterou se stanoví podrobnosti o opatřeních k ochraně lesa a vzor služebního odznaku a vzor průkazu lesní stráže, ve znění pozdějších předpisů

Hlediska pro určení základního, zvýšeného a kalamitního stavu kalamitních hmyzích škůdců a metody kontroly a ochrany proti těmto škůdcům

Lýkožrout smrkový (*Ips typographus*), lýkožrout severský (*Ips duplicatus*) a lýkožrout lesklý (*Pityogenes chalcographus*) (dále jen "lýkožrouti")

Základní stav

je takový početní stav lýkožroutů, kdy objem kůrovcového dříví z předchozího roku v průměru nedosáhl 1 m³ na 5 ha smrkových porostů, a nedošlo k vytvoření ohnisek výskytu lýkožrouta.

Zvýšený stav

je takový početní stav lýkožroutů, kdy objem kůrovcového dříví z předchozího roku v průměru dosáhl nebo překročil 1 m³ na 5 ha a nedosáhl 5 m³ na 5 ha smrkových porostů, a došlo k vytvoření ohnisek výskytu lýkožrouta. Tento stav upozorňuje na možnost kalamitního přemnožení lýkožrouta.

Kalamitní stav

je takový početní stav lýkožroutů, kdy objem kůrovcového dříví z předchozího roku v průměru dosáhl nebo překročil 5 m³ na 5 ha smrkových porostů, a který způsobuje rozsáhlá poškození lesních porostů na stěnách nebo vznik ohnisek uvnitř lesních porostů až plošné napadení lesních porostů.

Kůrovcovým dřívím jsou stromy, vyrobené dříví, odpad a zbytky dřeva po těžbě, které jsou napadeny lýkožrouty a umožňují jim dokončit vývoj až do stadia brouka.

Smrkovým porostem se pro účely této vyhlášky rozumí lesní porost se zastoupením smrku nad 20 % staršího 50 let. Plocha smrkového porostu se stanoví součtem ploch porostních skupin s výše uvedeným minimálním zastoupením smrku v rámci lesního hospodářského celku jednoho vlastníka.

Základní metody kontroly a ochrany

Kontrola se provádí jednak vizuálně při pochůzkách, jednak pomocí odchyťových zařízení (feromonových lapačů, lapáků nebo otrávených lapáků - ČSN 48 1000). Předmětem kontroly je zjištění výskytu škůdce a jeho vývojové fáze za účelem stanovení termínů pro ochranu.

Základem ochrany je aktivní vyhledávání stromů aktuálně lýkožroutem napadených, ale lýkožroutem ještě neopuštěných, tzv. kůrovcových stromů, a jejich včasná a účinná asanace. Výskyt kůrovcových stromů je v lesních porostech zjišťován celoročně. Za kůrovcové stromy se nepovažují suché stromy lýkožroutem zcela opuštěné, tzv. kůrovcové souše.

Ochrana spočívá rovněž v nasazení odchyťových zařízení (feromonových lapačů, lapáků nebo otrávených lapáků - ČSN 48 1000). Počty aplikovaných odchyťových zařízení vychází z kalamitního základu, což je objem včas zpracovaného kůrovcového dříví (v m³) za období od 1. srpna do 31. března následujícího roku.

Stromy jako lapáky se kácí v tzv. sériích (lapáky I. série pro jarní rojení včetně sesterského rojení, a II. série pro letní rojení), dle postupu jejich napadení; k již umístěným lapačům se v závislosti na výši odchyťů lýkožroutů přidávají další.

Včasnou a účinnou asanací je úkon, kterým se zamezí, aby lýkožrout v kůrovcovém dříví dokončil vývoj nebo toto dříví opustil a napadl další stromy. Včasná a účinná asanace může být provedena mechanicky, například odkorňovacím adaptérem na motorovou pilu, nebo chemicky s využitím insekticidů. Za včasnou a účinnou asanací se nepovažuje pouhý odvoz kůrovcového dříví.

Lýkožrout smrkový (Ips typographus)

V základním stavu se kontrola tohoto lýkožrouta provádí prostřednictvím odchyťových zařízení, které se umísťují v jarním a letním období, a to minimálně 1 kus na každých 20 ha smrkových porostů. Současně se celoročně sleduje výskyt kůrovcových stromů a zabezpečuje se jejich včasná a účinná asanace.

Při zvýšeném stavu se ochrana proti tomuto lýkožroutu ve smrkových porostech provádí pomocí odchyťových zařízení. Počet odchyťových zařízení k ochraně pro zachycení jarního (prvního) rojení lýkožrouta se stanoví podle kalamitního základu a rovná se početně ekvivalentu 1/10 objemu včas zpracovaného kůrovcového dříví. K takto určenému počtu se přidá jedno odchyťové zařízení na každý započatý 1 m³ kůrovcového dříví, které je lýkožroutem nově částečně nebo zcela opuštěno.

Současně se provádí aktivní vyhledávání kůrovcových stromů a zabezpečuje jejich včasná a účinná asanace.

Při kalamitním stavu je primárním cílem zajistit aktivní vyhledávání kůrovcových stromů, jejich včasnou a účinnou asanaci v porostu nebo jejich navazující odvoz ke zpracování, přičemž včasná a účinná asanace proběhne u zpracovatele, případně na náhradních skládkách mimo les. Těžbu kůrovcových souší lze odložit.

Při kalamitním stavu se k ochraně využívá odchyťových zařízení minimálně v množství, které odpovídá množství odchyťových zařízení pro horní hranici zvýšeného stavu. Podle místních podmínek a s ohledem na zajištění primárního cíle lze počty odchyťových zařízení snížit až na úroveň minimálně požadovanou v základním stavu pro zajištění kontroly - využití tohoto postupu lze uplatnit v případě, kdy objem kůrovcového dříví z předchozího roku v průměru překročil 50 m³ na 5 ha smrkových porostů.

Počet odchyťových zařízení pro ochranu se při zvýšeném nebo kalamitním stavu stanoví pro každé ohnisko žíru zvlášť; v případě ojedinělého výskytu pouze jednotlivých kůrovcových stromů je možné jako ohnisko žíru brát všechny kůrovcové stromy na ploše 1 ha.

Lýkožrout severský (Ips duplicatus)

Kontrola výskytu se provádí jednak vizuálně při pochůzkách, jednak pomocí feromonových lapačů.

Základem ochrany je aktivní vyhledávání napadených stromů a jejich včasná a účinná asanace.

Lýkožrout lesklý (Pityogenes chalcographus)

Pro tohoto škůdce platí stejné metody určování početního stavu, kontroly a ochrany jako pro lýkožrouta smrkového s tím rozdílem, že pro lapáky se používají slabší stromy nebo vršky silnějších stromů, které tomuto druhu lýkožrouta lépe vyhovují. Možné je využít i lapáky připravené na lýkožrouta smrkového. Je nutné zejména včasné vyhledávání a včasná a účinná asanace kůrovcového dříví. Při včasné a účinné asanaci se místo odkorňování používá pálení při dodržení příslušných předpisů o požární ochraně. Prevencí přemnožení je udržování čistoty lesa odstraňováním zbytky dřeva po těžbě (štěpkováním, popř. pálením).